

FRA pranešimas spaudai
Viena / Briuselis, 2020 m. gruodžio 14 d.

Atėjo laikas užtikrinti, kad dirbtinis intelektas tarnautų europiečiams

Nuo COVID-19 plitimo stebėjimo iki sprendimų, kas gaus socialines išmokas, – dirbtinis intelektas (DI) daro poveikį milijonų europiečių gyvenimui. Automatizacija gali pagerinti sprendimų priėmimą. Tačiau dirbtinis intelektas gali lemti klaidas, diskriminaciją ir juo remiantis priimti sprendimai sunkiai apskundžiami. Naujoje ES pagrindinių teisių agentūros (FRA) ataskaitoje atskleidžiama, kad dirbtinio intelekto poveikis žmonių teisėms kelia sumaištį, net tarp organizacijų, kurios jį naudoja. FRA ragina politikos formuotojus geriau išaiškinti, kaip galiojančios taisyklės taikytinos dirbtiniam intelektui, ir užtikrinti, kad visuose būsimuose dirbtinio intelekto teisės aktuose būtų užtikrinama pagrindinių teisių apsauga.

„Dirbtinis intelektas nėra neklystantis, jį kuria žmonės, o žmonės gali klysti. Todėl žmonės turi žinoti, kada naudojamas dirbtinis intelektas, kaip jis veikia ir kaip užginčyti automatizuotus sprendimus. ES turi paaiškinti, kaip dirbtiniam intelektui taikomos galiojančios taisyklės. Ir organizacijos turi įvertinti, kaip jų technologijos gali pažeisti žmonių teises, kai kuriamas ir naudojamas dirbtinis intelektas, – sako FRA direktorius [Michael O’Flaherty](#). – Turime galimybę kurti dirbtinį intelektą, kuris ne tik gerbia mūsų žmogaus ir pagrindines teises, bet ir jas gina bei propaguoja.“

FRA ataskaitoje „[Teisinga ateitis. Dirbtinis intelektas ir pagrindinės teisės](#)“ nurodoma, kokių spąstų vengti naudojant dirbtinį intelektą, pavyzdžiui, predikcinio tvarkos palaikymo, medicinos diagnozių, socialinių paslaugų ir tikslinės reklamos srityse. Dėl to ES ir valstybės narės raginamos:

- **užtikrinti, kad naudojant dirbtinį intelektą būtų gerbiamos VISOS pagrindinės teisės** – dirbtinis intelektas gali turėti poveikį ne tik privatumui ar duomenų apsaugai, bet ir daugeliui teisių. Jis taip pat gali diskriminuoti arba trukdyti teisingumui. Visuose būsimuose DI teisės aktuose turi būti į tai atsižvelgta ir sukurtos veiksmingos apsaugos priemonės.
- **Užtikrinti, kad žmonės galėtų ginčyti pasitelkiant dirbtinį intelektą priimtus sprendimus** – žmonės turi žinoti, kada ir kaip naudojamas dirbtinis intelektas, taip pat kaip ir kur skųstis. Dirbtinį intelektą naudojančios organizacijos turi gebėti paaiškinti, kaip jų sistemos priima sprendimus.
- **Įvertinti dirbtinį intelektą prieš jį naudojant ir jo naudojimo metu siekiant sumažinti neigiamą poveikį** – privačios ir viešosios organizacijos turėtų atlikti vertinimus, kaip dirbtinis intelektas galėtų pakenkti pagrindinėms teisėms.
- **Geriau išaiškinti duomenų apsaugos taisykles** – ES turėtų išsamiau paaiškinti, kaip dirbtiniam intelektui taikomos duomenų apsaugos taisyklės. Taip pat reikia daugiau aiškumo dėl automatizuoto sprendimų priėmimo poveikio ir teisės į žmogaus atliekamą peržiūrą, kai naudojamas dirbtinis intelektas.
- **Įvertinti, ar dirbtinis intelektas diskriminuoja**, – informuotumas apie dirbtinio intelekto galimybes diskriminuoti ir jo poveikis yra palyginti menkas. Todėl reikia skirti daugiau lėšų moksliniams tyrimams, siekiant ištirti galimą diskriminacinį dirbtinio intelekto poveikį, kad Europa galėtų apsisaugoti nuo jo.
- **Sukurti veiksmingą priežiūros sistemą** – ES turėtų investuoti į geriau sujungtą sistemą, kad dirbtinį intelektą naudojančios įmonės ir viešojo administravimo institucijos būtų atskaitingos. Valdžios institucijos turi užtikrinti, kad priežiūros įstaigos turėtų pakankamai išteklių ir įgūdžių savo darbui atlikti.

Ši ataskaita yra dalis [FRA projekto dėl dirbtinio intelekto ir didžiųjų duomenų](#). Ji parengta remiantis daugiau kaip 100 pokalbių su viešojo ir privačiojo sektorių organizacijomis, kurios jau naudoja dirbtinį intelektą. Į ją įtrauktos ir ekspertų, dalyvaujančių stebint galimus pagrindinių teisių pažeidimus, pastabos. Joje atlikta analizė grindžiama realiu dirbtinio intelekto naudojimu Estijoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Nyderlanduose ir Ispanijoje.

Gruodžio 14 d. FRA ir ES Tarybai pirmininkaujanti Vokietija organizuoja konferenciją [Dirbtinio intelekto kūrimas europietiška. Pagrindinių teisių apsauga dirbtinio intelekto amžiuje](#).

Norėdami gauti daugiau informacijos kreipkitės: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 580 30 653